

Skyddsområde samt föreskrifter om skydd för ytvattentäkten Bleken

Beslut

Kommunfullmäktige 2007-05-23

BESLUT

Skyddsområde samt föreskrifter om skydd för ytvattentäkten Bleken

Finspångs kommun
612 80 Finspång
Telefon 0122-85 000 • Fax 0122-85 033
E-post: post@kommun.finspong.se
Internet: www.finspong.se

Beslut

Med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige förordna om vattenskyddsområde för ytvattentäkten Bleken i Finspångs kommun. Skyddsområdets omfattning framgår av karta som tillhör beslutet.

Vattenskyddsområdet behövs för att råvattentäkten i Bleken bättre skall kunna skyddas mot såväl tillfälliga som kontinuerliga, diffusa som punktvisa föroreningar. Råvattentillgången behöver också skyddas mot markanvändning som på sikt kan påverka vattenkvaliteten negativt och i värsta fall ge irreversibla skador.

Råvattenförekomsten utgör en sårbar del i dricksvattenförsörjningen men genom inrättandet av vattenskyddsområden och meddelande av regler:

- stärks skyddet för dricksvattenförekomsten,
- tydliggörs vattenförekomstens och täktens betydelse,
- tydliggörs vattenförekomstens planmässiga betydelse och
- förtydligas vad som utifrån bl.a. miljöbalken gäller för verksamhetsutövare och andra inom området för att vattenförekomsten skall få ett tillräckligt skydd.

Inrättande av vattenskyddsområde för Bleken med tillrinningsområde görs för att skydda tillgången på råvatten för dricksvattenförsörjningen i Finspång samt orterna Butbro, Lotorp, Risinge, Sonstorp, Hällestad, Borggård och Ljusfallshammar.

Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige att nedan angivna föreskrifter skall gälla inom vattenskyddsområdet.

Skyddsföreskrifter för Blekens vattenskyddsområde

De regler som upprättats för skyddsområdet kan innebära inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter och omfattar både pågående verksamheter och tillkommande verksamheter. Vid bedömningen av inskränkningar i enskilds rätt, för att syftet med ett vattenskyddsområde skall tillgodoses, har beaktats att syftet kan uppnås endast genom höga skyddsnivåer och långtgående restriktioner.

Skyddsområdet är indelat i vattentäktzon samt primär och sekundär zon.

Om det visar sig att syftet med vattenskyddsområdet inte uppnås med befintliga föreskrifter kan föreskrifterna ändras eller kompletteras så att nödvändigt skydd uppnås.

§ 1 Allmän hänsyn

För att undvika att Bleken förorenas gäller de allmänna hänsynsreglerna enligt miljöbalken 2 kap. §§ 1-9. Alla som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. Försiktighet skall iakttas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

§ 2 Anmälningssplikt

Verksamhetsutövare, ägare eller nyttjanderättshavare av fastighet inom skyddsområdet är skyldig att tillse att olyckor inträffade i samband med transport av farligt gods, andra olyckor och inträffade händelser som kan medföra risk för ytvattenförorening omedelbart anmäls till Finspångs Tekniska Verk tfn 0122-162 62, Räddningstjänsten tfn 112, eller kommunens miljöavdelning tfn 0122-852 35.

§ 3 Upplyningsplikt

Verksamhetsutövare och fastighetsägare är skyldiga att upplysa anställda, entreprenörer, hantverkare, transportörer och andra som anlitas för arbeten på, eller leveranser till anläggningar eller fastigheter inom skyddsområdet, om att särskilda vattenskyddsregler gäller inom området, samt att kunna tillhandahålla skyddsföreskrifterna.

§ 4 Vattenverksamhet

Inom vattentäktzonen får endast vattentäktverksamhet bedrivas.

Inom hela skyddsområdet krävs tillstånd för all vattenverksamhet. Vattenverksamhet definieras i dessa föreskrifter enligt miljöbalken 11 kap. 2 §. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av miljödomstolen. Ansökan om tillstånd för markavvattning prövas dock i vissa fall av länsstyrelsen.

Inom vattenskyddsområde gäller att vattenverksamhet som enligt miljöbalken 11 kap. 9-16 §§ faller utanför miljöbalkens tillståndsplikt, kräver Bygg- och miljönämndens tillstånd.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot muddring.

§ 5 Hantering, lagring och transport av petroleumprodukter och andra ämnen som kan skada ytvattnet

Hantering, lagring och användning av petroleumprodukter, för annat än bostadsfastighets oljeförsörjning, får ej ske utan tillstånd från Bygg- och miljönämnden. Krav för tillstånd regleras enligt miljöbalken 14 kap. förordning (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer samt i Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) kap. 10 §§ 1-8.

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudet inom hela skyddsområdet.

Andra för ytvattnet skadliga ämnen, såsom t ex tjärprodukter, fenol, miljöfarliga kemikalier, växtnäring, träskyddsmedel, dammbindnings- och isupptätningsmedel (bland annat sulfit och vägsalt) samt bekämpningsmedel skall hanteras enligt miljöbalken kap. 14 och får ej tillverkas, lagras eller transporteras på sådant sätt att det kan medföra risk för förorening av ytvattnet.

För transport av kemikalier inom skyddsområdet gäller föreskrifterna i lagen (1982:821) om transport av farligt gods.

Förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer etc. skall vara utrustade eller placerade så att uppkommet läckage, spill eller dylikt snabbt upptäcks och så att risken för att förvaringsanordningarna skadas, t ex genom korrosion, är obetydlig. Utrustningen eller placeringen skall vara sådan att hela den lagrade volymen vid läckage säkert kan förhindras tränga ner i marken. Om det finns risk för påkörning skall ett påkörningsskydd sättas upp på tanken.

Kemikalielagring skall ske frostfritt i avskilt låst utrymme med hårdgjort golv utan brunn och med en betryggande tät tröskel.

Spillolja skall fortlöpande sändas till återvinning eller destruktion så att stora lager undviks. Vid förvaring av diesel, oljor eller kemikalier skall absorptionsmaterial finnas tillgängligt för att suga upp eventuellt spill.

För att möjliggöra uppsamling av eventuellt spill på den plats där tankning sker skall inom vattenskyddsområde cistern förses med skydd som exempelvis invallning. Vid tillfällig tankplats skall en yta iordningställas, (hårdgöras eller liknande). Tankning skall alltid ske med stor varsamhet, detta görs lämpligen med hjälp av utrustning för undvikande av spill, t ex pistolventil med droppskydd. Pump och tank skall vara låsta.

Det åligger den som driver verksamhet inom skyddsområdet att informera anställda och andra som verkar vid anläggningen om företagets rutiner i händelse av olyckor. Beredskap skall finnas för att kunna förhindra att föroreningar från anläggningen når ytvattnet vid ett eventuellt läckage.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot anläggning av underjordiska cisterner.

Förbud mot snöskoteråkning samt att med motorfordon ta vinterväg över isen.

Förbud mot motorbåtstrafik med ej miljögodkända båtmotorer från och med år 2008

Förbud mot användning av båtmotorer större än 10 hk och transport av mer än 10 liter bensin eller oljeprodukter.

Förbud mot motorbåtstrafik inom en radie på 50 m från råvattenintaget.

Förbud mot påfyllning av båtbränsle i viken vid/innanför Stensö.

Förbud mot användning av motorfordon och bränsle drivna redskap i annat än jord- skogs- och vägområde. Gräsklippare o dyl. är undantagna från förbudet.

Spridning av dammbindningsmedel, vägsalt etc. får inte ske utan tillstånd från Bygg- och miljönämnden.

Arbetsfordon som används permanent eller tillfälligt skall ha drivmedel och oljor efter bästa miljöval (vegetabiliska oljor).

§ 6 Miljöfarlig verksamhet och annan industriell verksamhet

För all etablering av anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet, krävs Bygg- och miljönämndens tillstånd. Detta krav gäller inom hela vattenskyddsområdet. Miljöfarlig verksamhet definieras i dessa föreskrifter enligt miljöbalken 9 kap. §§ 1-3.

Verksamhet som innebär risk för förorening av vatten bör inte etableras, eftersom sådan verksamhet ofta är oförenlig med en säker dricksvattenförsörjning. Vid tillståndsgivning skall en bedömning av släckvattenmängder som krävs för att bekämpa eventuell brand vid verksamheten och särskilda föroreningar som kan finnas i släckvattnet redovisas. Vidare skall verksamheten utformas på sådant sätt att utsläpp av förorenat släckvatten till ytvattnet förhindras.

För all befintlig verksamhet inom vattenskyddsområdet, gäller § 5 i dessa föreskrifter, avseende hantering, lagring och transport av petroleumprodukter och andra kemikalier.

För vägar som anvisas för transport av farligt gods gäller att dagvattnet från dessa, skall hindras att nå ytvattnet. Dagvattnet skall avledas via fördröj-

ningsmagasin eller motsvarande anordningar där föroreningar kan fångas upp.

I primär zon gäller dessutom

Förbud mot etablering av miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av ytvatten.

§ 7 Jordbruk och djurhållning

Anläggning för förvaring av stallgödsel, avloppsslam, urin och dylikt samt ensilageanläggning får ej utföras utan tillstånd av Bygg- och miljönämnden.

Spridning av stallgödsel och andra organiska gödningsmedel skall ske med stor försiktighet.

Djurhållning med större omfattning än fem djurenheter, skall anmälas till Bygg- och miljönämnden. Djurenhet definieras enligt förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om djurhållningen är tillståndsprövad eller anmäld enligt miljöbalken.

I övrigt gäller vad som stadgas i miljöbalken 12 kap. ang. täkter, jordbruk och annan verksamhet.

Inom primär zon gäller dessutom

Vid spridning av stallgödsel, urin eller slam samt vattning av kreatur erfordras Bygg och miljönämndens tillstånd.

För djurhållning och betning av mark krävs tillstånd från Bygg- och miljönämnden.

§ 8 Spridning, hantering och lagring av bekämpningsmedel o dyl.

Användning av kemiska bekämpningsmedel och yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen, liksom påfyllning tillredning och rengöring av utrustning för besprutning inom skyddsområdet i sekundär zon kräver tillstånd från Bygg- och miljönämnden. Bekämpningsmedel definieras enligt miljöbalken 14 kap. §§ 5 och 6.

Kemiska bekämpningsmedel, handelsgödsel och dammbindningsmedel får ej heller hanteras eller transporteras på sådant sätt att det kan medföra uppenbar risk för förorening av ytvatten.

För hantering av kemiskt behandlade plantor hänvisas till § 14 i dessa föreskrifter.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot spridning, hantering och lagring av kemiska bekämpningsmedel.

§ 9 Utsläpp av avloppsvatten

Nyanläggning som medför utsläpp av avloppsvatten till sjö, vattendrag, dike, ledning eller täckdike är förbjudet, utan tillstånd av Bygg- och miljönämnden. Detsamma gäller infiltration av avloppsvatten samt utsläpp av dagvatten från väg- och gatumark. Avloppsvatten definieras här enligt miljöbalken 9 kap. § 2. Dagvatten från enskilda ytor får infiltreras.

Anläggning av markbädd för rening av avloppsvatten i sekundär zon, kräver tillstånd från Bygg- och miljönämnden.

Avlopps- och dagvattenledningar med tillhörande brunnar och avloppsanordningar skall uppfylla den kommunala tillsynsmyndighetens krav och anvisningar, dvs. vara täta, inspekteras regelbundet och vid behov omedelbart läggas om eller renoveras.

Spillvattenpumpstationer inom skyddsområdet skall vara försedda med larm vidarekopplat till bemannad larmcentral. Larmfunktionen skall vara oberoende av extern strömförsörjning. Jourhavande personal på avloppsreningsverket skall omgående informeras om driftstörningar i spillvattenpumpstationer.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot ytterligare avlopps- och infiltrationsanläggningar för hushålls-spillvatten och utsläpp av annat avloppsvatten.

Förbud mot anläggning av markbädd för rening av avloppsvatten.

§ 10 Uppställning och tvätt av fordon

Nya permanenta uppställningsplatser för motorfordon av större omfattning än behovet för enstaka hushåll får inte anläggas utan tillstånd från Bygg- och miljönämnden. För tillstånd krävs hårdgjord yta och att dagvatten tas omhand lokalt.

Vid uppställning av arbetsfordon med tillhörande utrustning, vid tillfällig eller permanent verksamhet, skall risken för oljespill beaktas.

Vatten från t ex garage eller andra ytor som kan vara förorenat med oljespill eller kemikalier får ej ledas till ytvattentäkten.

Fordonstvätt med avfettningsmedel får endast ske på spolplatta ansluten till av kommunen godkänd rening. Avfettningsmedel skall vara biologiskt nedbrytbart.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot motorfordons- och maskintvätt.

Förbud mot längre uppställning än ett dygn av större arbetsfordon och maskiner.

Förbud mot nya permanenta uppställningar för motorfordon utöver vad som behövs för enstaka hushåll.

§ 11 Hantering av avfall

Inom hela skyddsområdet gäller förbud mot uppläggning, deponi eller nedgrävning av avloppsslam, latrin, hushållsavfall, med hushållsavfall jämförbart avfall eller industriavfall. Kompostering är tillåten för hushållsavfall efter anmälan till Bygg- och miljönämnden, och kompostering av latrin är tillåten efter tillstånd från Bygg- och miljönämnden

Det är inte heller tillåtet att lägga ut fyllnads- eller avjämningsmassor av sådan beskaffenhet att dräneringsvattnet från dem kan förorena ytvattentäkten.

Deponering av snö från trafikerade ytor får ej förekomma i större omfattning än vad som erfordras för normal drift av vägarna.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot deponering av snö som härrör från trafikerade ytor.

§ 12 Tåktverksamhet och schaktningsarbeten

Tåktverksamhet får utföras först efter tillstånd av Länsstyrelsen. Avser ej husbehovståkt i sekundär zon.

Främmande massor som kan förorena ytvattnet får ej användas för utfyllnad eller avjämning i täktsår.

Oljespill får ej förekomma vid tåktverksamhet och risken för sådant spill bör beaktas.

Tillfartsvägar till täkter skall så långt som möjlig vara avspärrade.

I övrigt gäller för tåktverksamhet föreskrifterna i miljöbalken kap. 12 och förordning (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.

Inom primär zon gäller dessutom

Förbud mot materialtåkt. Innefattar även husbehovståkt.

§ 13 Markarbeten, schaktning och vägbyggen

Större schaktningsarbeten i samband med vägbyggen, skogsdikning och/eller annat byggande får inte utföras utan tillstånd från Bygg- och mil-

jönämnden. Vid underhåll och drift av vägar inom skyddsområdet skall största möjliga hänsyn tas för att undvika att ytvatten förorenas. För tillstånd till ombyggnad och nyanläggning av vägar, måste avledning av dagvatten från vägområdet ordnas på sådant sätt, att utsläpp och spill i samband med olyckor förhindras att nå till ytvattentäkten.

Främmande massor som kan förorena ytvattnet får ej användas för utfyllnad eller avjämning av markytor.

Oljespill får ej förekomma vid markarbeten och risken för sådant spill bör beaktas.

Inom primär zon gäller dessutom

För utbyggnad av byggnad, (där byggnadslovsplikt ej föreligger), vägar, va och elledningar, rast- och badplatser, beläggning av vägar samt pålning, spontning och underjordsarbete, krävs anmälan till Bygg- och miljönämnden.

Förbud mot anläggning av allmänna vägar utan att anordningar till skydd mot avkörning och skydd mot vattenförorening utförs.

§ 14 Skogsbruk

Vid skogsbruk och arbete vid och efter avverkning, hänvisas för varje verksamhet till respektive § i denna vattenskyddsreglering.

Enligt allmänna råd till 7 kap. 22 § i miljöbalken, liksom i Skogsstyrelsens rekommendationer, bör avverkning inte komma ifråga ända fram till vattendrag/sjö utan att en kantzon sparas.

Vid planläggning av slutavverkning skall vattenskyddsfrågor särskilt beaktas och kopia av anmälan till Skogsstyrelsen skall sändas till Bygg- och miljönämnden, minst 6 veckor innan avverkningens genomförande.

Inom primär zon gäller dessutom

Samråd med Bygg- och miljönämnden skall ske i frågor som avser:

- hantering av kemiskt behandlade plantor.
- avverkning i kantzonen, där avståndet till vattendraget eller sjön anpassas efter markförhållanden, ca 10 - 30 meter.
- val av avverkningsmetod.

§ 15 Timmerupplag

Upplag överstigande en avverkningssäsong av bark, flis, timmer och liknande är förbjudet i hela skyddsområdet.

Utöver § 8 gäller även förbud mot bevattning och vattenlagring av timmer i hela skyddsområdet.

Inom primär zon gäller dessutom

För tillfälliga upplag av bark och timmer krävs tillstånd av Bygg- och miljönämnden.

§ 16 Anläggningar för värmeutvinning

Anläggningar för utvinning av värme eller kyla ur ytvattnet får ej anordnas.

Vätskor, som kan skada vattnet vid utläckage, t ex glykol, får ej användas som värmebärare i slangsystem. Biocider får inte användas i värmepumps- och kylanläggningar inom skyddsområdet.

Befintliga värmepumpar och kylanläggningar skall vara så utrustade och få sådan tillsyn att eventuella läckage kan upptäckas och åtgärdas.

Inom primär zon gäller dessutom

För berg-, mark-, vattenvärmeanläggning, uttag av vatten från berg och jord, samt andra borrhningar som kan påverka vattenkvaliteten, krävs tillstånd från Bygg- och miljönämnden.

§ 17 Skjutbanor

För anläggning av skjutbanor krävs tillstånd från Bygg- och miljönämnden.

§ 18 Skyltning

Skyltning skall göras enligt Naturvårdsverkets rekommendationer *Utmärkning av vattenskyddsområde* från 1998.

Vid större vägars passage in i skyddsområdet skall finnas informationsskylt med innebörden:

Skyddat vatten. Ytvattentäkt. Vid risk för förorening, kontakta räddningstjänsten, tfn 112.

Olyckor skall rapporteras genom alarmering på tfn 112 eller Finspångs Tekniska Verk tfn 0122-162 62

I viken innanför Stensö i Bleken skall finnas skylt med innebörd:

Skyddat vatten. Ytvattentäkt. Motorbåtstrafik förbjuden.

Om skyltar eller stängsel behöver sättas upp enligt dessa föreskrifter får annans mark tas i anspråk för detta. Om överenskommelse inte träffas på frivillig väg kan kommunen enligt miljöbalken 7 kap. 22 § ålägga en markägare att upplåta mark för ovan nämnda ändamål.

§ 19 Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra böter eller fängelse i högst två år enligt miljöbalken 29 kap. 8 § (1998:808).

§ 20 Undantagsregler m.m.

Om särskilda skäl föreligger kan länsstyrelsen eller kommunen medge undantag från ovan meddelade föreskrifter. Om det sedan vattenskyddsområdet har inrättats och skyddsföreskrifter meddelats framkommer behov av ytterligare föreskrifter får länsstyrelsen och kommunen meddela sådana.

§ 21 Tillsyn

Om tillsyn över efterlevnaden av samt påföljd för förseelse mot ovan meddelade föreskrifter stadgas i miljöbalken 26 kap. samt i förordningen om tillsyn enligt miljöbalken.

§ 22 Ersättning

Ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i miljöbalken 31 kap. 4 §. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningarna om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskriften.

§ 23 Ny lagstiftning

Ny lag, förordning eller föreskrift som fastställs efter beslut om föreliggande föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom skyddsområdet gäller utöver här meddelade föreskrifter.

§ 24 Avgränsning av skyddsområdet

Gränsen för skyddsområdet framgår av bilagd karta. Skyddsområdet är indelat i vattentäktzon samt primär och sekundär zon. Vattentäktzonen utgörs av området närmast vattenintaget. Gränsen för den primära zonen är 50 m på land från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd i Bleken. Öar inom skyddsområdet förutsätts tillhöra den primära skyddsزونen. Vid diken, bäckar och åar är primär skyddszon 2 x 50 m.

Övrig skyddsreglering

Förutom ovanstående detaljreglering omfattas vattenskyddsområdet också av följande lagar, förordningar och föreskrifter:

Skyddsföreskrifter enligt miljöbalken

Allmänna hänsynsregler enligt MB kap. 2.

Skydd av områden enligt MB kap. 7.

Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd kap. 9.

Vattenverksamhet enligt MB kap. 11.

Täkter, jordbruk och annan verksamhet enligt MB kap. 12.

Kemiska produkter och biotekniska organismer enligt MB kap. 14.

Prövning enligt MB kap. 19.

Tillstånds giltighet, omprövning enligt MB kap. 24.

Tillsyn enligt MB kap. 26.

Ersättning och skadestånd enligt MB kap. 31.

Straffbestämmelser och förverkande enligt MB kap. 29.

Övrig lagstiftning

Lag om transport av farligt gods; §§ 10-15, (SFS 2006:263).

Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, kap 1, kap 2; §§1-4, (SFS 1998:812).

Förordningar

Förordning om transport av farligt gods; §§ 1-30, (SFS 2006:311).

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd; §§ 1-51, (SFS 1998:899).

Förordning om tillsyn enligt MB; §§ 1-16, (SFS 1998:900).

Förordning om täkter och anmälan för samråd (SFS 1998:904)

Förordning om miljöriskområden; §§ 1-15, (SFS 1998:930).

Förordning om kemiska produkter och biotekniska organismer (1998:941)

Förordning om bekämpningsmedel; §§ 1-30, (SFS 2006:1010).

Naturvårdsverkets föreskrifter

Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel; §§ 1-20, (SNFS 1997:2).

Naturvårdsverkets allmänna råd för tillståndsprövning enligt 14 § SNFS 1997:2 rörande användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde, (NFS 2000:7).

Naturvårdsverkets allmänna råd om prövning av täkter enligt 12 kap. MB samt enligt förordning (1998:904) om täkter och anmälan för samråd (NFS 2003:2).

Naturvårdsverkets allmänna råd om vattenskyddsområden till 7 kap. 21, 22 och 25 §§ i MB, (NFS 2003:24).

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor; Kap 1-11, (NFS 2003:24).

Definitioner

Avloppsvatten

Gemensam benämning för dag-, spill- och dränvatten.

Cistern

Fast behållare för lagring av vätskor, inklusive tillbehör som armaturer, påfyllnings och avluftningsanordningar samt överflyllnadsskydd.

Dagvatten

Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.

Djurenhet

Antalet djurenheter beräknas enligt bilaga till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd punkt 01-1.

Dränvatten

Överflödigt vatten ur marken som avleds i rör för att hålla torrt runt husgrunder.

Farligt avfall

Med farligt avfall avses i dessa skyddsföreskrifter sådant avfall som klassas som farligt avfall enligt bilaga 2 i Avfallsförordningen (2001:1063).

Farligt Gods

Sådana ämnen och produkter som enligt lagen (1982:821) och förordningen (1982:923) om transport av farligt gods klassificeras som farligt gods. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport. Lagen och förordningen om transport av farligt gods, Räddningsverkets föreskrifter samt internationella överenskommelser som ADR, RID med flera detaljerade föreskrifter om transport av farligt gods.

Främmande massor

Med främmande massor avses mark-, jord- och schaktmassor av sådan beskaffenhet att det finns risk för att dräneringsvatten från massorna kan förorena ytvattentäkten.

Hanterad volym

Den största mängd av en produkt som finns i lager vid en anläggning samtidigt.

Hantering

Med hantering avses tillverkning, bearbetning, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, lagring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och liknande.

Hälso- och miljöfarliga kemikalier

Ämnen som kan medföra påverkan på vattenmagasinet som i sin tur kan medföra skador på människor, djur, egendom eller miljön.

Begreppet miljö- och hälsofarliga kemikalier omfattar produkter enligt Kemikalieinspektionens definition KIFS 1999:3 som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen inbegripet mikroorganismer och andra smittämnen.

Petroleumprodukter som bensin, motorolja samt färger, lacknafta och bekämpningsmedel klassas som hälso- och miljöfarliga produkter.

Miljöfarlig verksamhet

1. Utsläpp av avloppsvatten, vätskor eller fasta ämnen från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvattnen.
2. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, vattenområden eller grundvattnen.

Sekundärt skydd

Anordning som säkerställer att läckage från cisterner, tankar eller rörledningar kan fångas upp.

Skyddszoner

Vattentäktzon, är området närmast vattenintaget. Skall säkra ett närskydd för vattentäkten.

Primär skyddszon, området närmast strandlinjen, skall skapa rådrum vid händelse av akut förorening.

Sekundär skyddszon, att bibehålla en hög ytvattenkvalité

Spillvatten

Förorenat vatten som avleds från hushåll, industri och serviceanläggningar mm.

Större schaktningsarbeten

Med större schaktningsarbeten avses i dessa skyddsföreskrifter mer omfattande arbeten än schaktning för grundläggning av enskild villa.

Tomtmark

Med tomtmark avses hus- och villatomter och motsvarande ytor runt bostadshus på jordbruksfastigheter.

Transport av farligt gods

Med transport av farligt gods menas förflyttning av farligt gods med transportmedel samt sådan lastning, lossning, förvaring och annan hantering av det farliga godset som utgör ett led i förflyttningen. Som transport anses dock inte förflyttning som sker endast inom ett område där tillverkning, lagring eller förbrukning av farligt gods äger rum.

Tät hårdgjord yta

Med tät hårdgjord yta avses i dessa skyddsföreskrifter ytor som är ogenomträngliga för de vätskor som hanteras inom ytan.

Vattenverksamhet

Med vattenverksamhet avses t ex uppförande av dammar, fyllning, pålning, bortledande av vatten, sprängning och rensning samt andra åtgärder i vattenområdet som syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Se definition i miljöbalken 11 kap. 2 §.

Verksamhet

Med verksamhet avses i dessa skyddsföreskrifter i första hand yrkesmässig verksamhet. Kraven som gäller för verksamheter skall dock tillämpas också på andra icke kommersiella verksamheter om de bedrivs i mer än obetydlig omfattning.

Beskrivning av vattenskyddsområdet

Skyddsområdet för Bleken är indelat i vattentäktzon samt primär och sekundär zon. Vattentäktzonen utgörs av området närmast vattenintaget. Den primära zonen avgränsas enligt Naturvårdsverkets rekommendationer till 50 m från strandlinjen upp på land. Skyddszon för tillflöden är 50 m på var sida om flödet, också det enligt Naturvårdsverkets rekommendationer. Inom den primära zonen bedöms att inga dräneringar i form av stora diken, rördränerad mark, avlopps- eller dagvattennät har en rinntid på mindre än 1 dygn vid högvattenföring.

Den sekundära zonen motsvarar och täcker sjöns avrinningsområde som för Blekens del till övervägande del utgörs av skogsmark och småkuperad terräng. På sluttningarna finns i stor utsträckning tunnare moräntäcken medan våtmarker finns i sänkorna. Större sammanhängande myrmark finns i sydöstra delarna. Uppskattningsvis sker hälften av tillrinningen till sjön via ett antal mindre bäckar medan resten är grundvattenströmning i sjön. En stor del av tillrinningen, ca 25 %, tillförs Södra Blekgrenen från det nämnda våtmarksområdet främst via bäcken från Sarvsjön. Från Kvarngölen - Kalven respektive Oxgölen kommer ca 15 % respektive 12 % av totala tillrinningen som inflöde till mellandelen av Bleken. Till sjöns västra del tillförs ungefär en tredjedel av tillrinningen huvudsakligen som grundvattenströmning. Bleken ligger på 47,3 m ö h. Högsta punkten inom området är norr om sjön och ligger på 90 m.

Utöver ovan beskriven tillrinning överleds vatten från Näfssjön via ledning från Bäckeboviken i Näfssjön till norra Blekgrenen i sjön Bleken. Mängden överfört vatten motsvarar i huvudsak dygnsförbrukningen vid vattenverket.

Teknisk beskrivning

Finspångs vattenverk tar in sitt råvatten från sjön Bleken. Råvattnet från Bleken leds via en 500 meter lång intagstub till en råvattenpumpstation vid Blekenviken. Vid intaget är djupet till sjöbotten 12 meter. Råvattenintaget ligger på ca 9 meters djup. Intagshöjden kan justeras inom ett par meter. Med hjälp av två stycken frekvensstyrda pumpar pumpas vattnet från råvattenpumpstationen till vattenverket Bleken för vidare behandling och distribution. Pumpkapaciteten är 650 m³/h. Vattenverket är dimensionerat för 14 800 m³/dygn men produktionen ligger för närvarande på ungefär 6 000 m³/dygn.

Reservvattentäkt saknas för närvarande. Vattentornen i Finspång och Ljusfallshammar täcker 6-8 timmars vattenförbrukning. På sikt bör en lösning med reservvattentäkt komma till stånd. Eftersom man nu har råvattentillgången väl tryggad genom lösningen med överpumpning från Näfssjön, och att vattenförbrukningen fortsatt antas ligga på nuvarande uttag, räcker en av sjöarna att var för sig täcka råvattenbehovet för Finspång. Vid en akutsituation med hela eller delar av Bleken utslagen kan överföringsledningen provisoriskt förlängas. Ett projekt som beroende på omfattningen kan ta mellan

en och sex månader. En utredning pågår om möjligheten att låta sjöarna Näfssjön och Bleken utgöra råvattenreserv för varandra. En lösning som förutom att säkra en reservtäkt även skulle ge en möjlighet och större valfrihet att välja den kvalitativt bästa råvattentäkten. Kostnaden för en permanent lösning beräknas till ca 8 mkr.

Vattenverket vid Bleken förser ca 15 000 personer med dricksvatten i Finspång samt orterna Butbro, Lotorp, Risinge, Sonstorp, Hällestad, Borggård och Ljusfallshammar. Störst vattenförbrukning svarar hushållen för ca 74 %. Industriförbrukningen är ca 19 % medan förbrukningen i offentliga lokaler och egenförbrukning är ca 7 %. Råvattenintaget är beläget i Blekenviken och råvattenpumpstationen är belägen på fastigheten Stenstorp 1:5, som tillhör Finspångs kommun.

Verksamheten är från början legaliserad genom en vattendom som från den 26 juni 1936 medgav vattenavledning från Bleken. Den 26 juni 1964 medges en ökning av uttaget till 8 500 m³ i årsmedeltal/dygn men dock högst 12 300 m³ under ett och samma dygn. I vattendom från den 25 november 1977 beslutades i uppskjutna fiskefrågor från domen 1964. I vattendom från den 21 mars 1989 meddelas tillstånd att överleda 125 l/s till sjön Bleken.

Vattenkvaliteten i Bleken är förhållandevis bra. Analysresultat på råvattnet redovisas i *Bleken vattenskyddsområde Råvattenkvalité åren 2001-2005* (bilaga 2). I Blekens vattenverk behandlas vattnet med hjälp av luftning, kemisk fällning, sedimentering, filtrering, hårdhetshöjning, pH-justering och klorering.

Redovisning av potentiella föroreningskällor finns i den inventering som genomförts åren 2004-2005. Inventeringen genomfördes i syfte att kartlägga bebyggelse, verksamheter, befintliga och potentiella risker för förorening av vattentäkterna. Någon enskild kvalitetsbedömning av föroreningskällorna var för sig har inte gjorts. Man kan dock generellt konstatera att bostadshus/sommarhus inom inre skydds-zonen har olika sanitära lösningar, med olika grad av standard, som enligt miljöbalkens aktsamhetsregler och oavsett skyddsbestämmelser, i vissa fall behöver förbättras. Här pågår också ett arbete sedan flera år från miljöavdelningens sida med inventering och eventuella påföljande råd om åtgärder.

Vatten och avloppsförsörjningen inom skyddsområdet för Bleken ligger utanför Finspångs Tekniska Verks verksamhetsområde, därför utgörs samtliga vatten- och avloppsförsörjningsanläggningar inom skyddsområdet av enskilda anläggningar. Översvämningar har inte förekommit vid Bleken eller det tilltänkta skyddsområdet under den tid som sjön varit aktuell som vattentäkt. En lista över samtliga fastighetsägare och verksamhetsutövare ingår i den riskinventering som genomförts för respektive skyddsområde (bilaga 3). Det tilltänkta vattenskyddsområdet finns för närvarande inte inlagt i den kommunala översiktsplanen.

Redogörelse för ärendets handläggning

Finspångs Tekniska Verk har utarbetat förslaget till vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Bleken. Syftet med vattenskyddsområdet är att skydda vattentäkten mot såväl tillfälliga som kontinuerliga, diffusa och punktvisa föroreningar. I samband med framtagandet av förslaget har en inventering av byggnation och verksamhet kring sjön gjorts.

Finspångs Tekniska Verk har arbetat fram förslaget till vattenskyddsområde i en samrådsprocess där Bygg- och miljöförvaltningen och Kommunstyrelsekontoret medverkat. Samråd har också skett med Länsstyrelsen under arbetets gång. Fastighetsägare och verksamhetsutövare runt sjön bjöds in till ett informations- och samrådsmöte den 29 maj 2006 och bereddes därefter möjlighet att yttra sig över förslaget. Samtliga yttranden har sammanställts och kommenterats av Finspångs Tekniska Verk.

Ett reviderat förslag till vattenskyddsområde inkom till Kommunstyrelsekontoret den 7 november 2006. Inför Kommunstyrelsens behandling av förslaget har Bygg- och miljönämnden beretts möjlighet att yttra sig. Under denna tidsperiod inkom också skriftliga yttranden från Länsstyrelsen och Södra. Även dessa yttranden har kommenterats och i några fall lett till redaktionella ändringar i det slutliga förslaget till vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Bleken.

Bilagor:

1. Karta över vattenskyddsområdet
2. Bleken vattenskyddsområde Råvattenkvalité åren 2001-2005
3. Lista över samtliga fastighetsägare och verksamhetsutövare